



// PROJECT RENOVATIE

TEKSTPRODUCTIE HENK WIND // FOTOGRAFIE RIJNBOUTT / KEES HUMMEL EN HENK WIND // TEKENWERK HENK HEUSINKVELD





De betonelementen gaan als schering en inslag om en om onder elkaar door.

Schering en inslag

Het gesloten V&D-pand in Amstelveen is getransformeerd tot een transparante winkel voor Hudson's Bay. Thema in de gevel is 'schering en inslag', dat met hoogwaardige witte betonnen elementen is vormgegeven.

// PROJECT RENOVATIE



1 // De geveldynamiek verhult het grote volume van het gebouw.
2 // De betonnen gevelelementen en aluminium platen zijn aangebracht tegen een waterdichte gevel van hsb-elementen. 3 // Het oude pand was massief en gesloten.



Renovatie warenhuis

// **Locatie:** Buitenplein, Amstelveen
// **Opdrachtgever:** ASR Dutch Prime Retail Projects BV
// **Bouwperiode:** 2017 – 2018

Er was een tijd dat warenhuizen vooral naar binnen gericht waren en dus een heel gesloten gevel hadden. Die tijden zijn veranderd. Het voormalige pand van V&D in Amstelveen is daar een duidelijk voorbeeld van, nu het pand in opdracht van ASR voor warenhuis Hudson's Bay gestript is tot op het casco en voorzien is van een geheel nieuwe gevel met een hoge mate van transparantie. Het is een grootschalig gebouw dat bij de renovatie nog meer vierkante meters winkeloppervlak heeft gekregen, maar de ontwerpers van Rijnboutt bv zijn erin geslaagd om de gevel zoveel dynamiek te geven dat het grote volume nauwelijks opvalt. De V&D-store vormde het eind van het winkelgebied van Amstelveen. De nieuwe Hudson's Bay daarentegen moet het winkelgebied juist verbinden met de verdere omgeving. De transparantie helpt daarbij, evenals de uitnodigende volglazen entrees aan diverse kanten van het gebouw, zo vertelt architect Maarten Castelijns van Rijnboutt.

Beton in het zicht

Het casco van het grote winkelpand was prima geschikt voor renovatie. De mooie en robuuste betonconstructie met paddenstoelkolommen en betonnen cassettes als verdiepingvloeren is nu volop in het zicht gebracht. De grote paddenstoelkolommen zorgen ervoor dat het gebouw geen stabiliteitsverbanden nodig heeft. Nadeel van deze constructie was dat de grootte van de te maken vide rondom de roltrappen beperkt werd. Rijnboutt heeft het maximum opgezocht tussen de paddenstoelkolommen. Het winkelpand heeft een bruto verdiepingshoogte van 4,6 meter. De aangebouwde parkeergarage had in diezelfde hoogte twee parkeerlagen en was ook nog eens slecht ingedeeld. De parkeergarage is daarom gesloopt. Door een uitgekend ontwerp – met gestoken parkeren op de hellingbaan – kon deze kleiner worden teruggebouwd. De ruimte die hiermee gewonnen werd, is benut voor extra winkeloppervlak. Op de parkeergarage komt nog een woontoren van zeven bouwlagen, tot 50 meter hoogte. Het dak van het winkeldeel is benut als extra parkeerruimte.

Rechte gevel

Extra winkeloppervlak is ook gecreëerd door de nieuwe gevel in een rechte lijn om het oude volume heen te trekken. De oude gevel vertoonde nogal wat sprongen, die nu zijn opgenomen in de binnenruimte. Waar nodig zijn de stroken tussen de bestaande betonconstructie en de nieuwe gevel dichtgezet met staalplaatbetonvloeren. Constructief betekende dit wel dat de nieuwe gevel niet aan de betonconstructie kon worden opgehangen,



Op de begane grond vormen aluminium kaders een soort etalages. De entrees worden geaccentueerd door grote glaspartijen.

maar een eigen fundering heeft gekregen, vertelt Joost Verheus, hoofd technisch ontwerper bij Rijnboutt.

Reliëf

Vanwege de schaalgrootte van het gebouw wilde Rijnboutt dynamiek in de gevel brengen. Als thema werd gekozen voor de weverstermen schering en inslag, waarbij draden om en om onder elkaar doorgaan. “Het was een warehouse en wordt weer een warehouse. En kleding is een belangrijk onderdeel in het assortiment van een warehouse”, zegt Maarten Castelijns daarover. Door die schering en inslag vorm te geven met betonelementen aan de buitenzijde van de gevel, ontstaat een reliëf waarbij het perspectief sterk afhankelijk is van de kijkhoek. Deze betonnen elementen zijn een esthetische toevoeging. Basis is een gevel van hsb-frames met aluminium kozijnen, in een stramien van 2,5 meter breed en 4,6 meter hoog. In de hsb-gevel zijn om de vijf meter stalen kolommen opgenomen als gevelconstructie én drager van de toegevoegde strook staalplaatbetonvloer. De gevel was compleet wind- en waterdicht voordat de betonnen elementen werden aangebracht. De ankers daarvoor waren ingeplakt in de waterkerende laag op het hsb, vertelt Verheus.

Twee verdiepingen

De slanke betonnen elementen, met zogenaamde diamantpunt, zijn in principe twee verdiepingen hoog (9,2 m) en hebben in het

midden de grootste doorsnede, aflopend naar zowel boven als beneden. Daarbij zijn ook de zijkanten nog eens taps gemaakt. De vouwlijnen op de balk zijn bijna messcherp. De horizontale balken hebben in basis eenzelfde vorm, maar hebben aan de onderzijde nog een waterhol. Ook zijn deze elementen met 5 meter veel korter. Door de elementen verspringend te plaatsen, ontstaat op elk kruispunt een ontmoeting van een hoog middenpunt met twee lage eindpunten, conform het beeld van schering en inslag. De elementen zijn op de koppen aan de achterzijde voorzien van schoenen voor de ophanging. Daarin is een pen geschoven voor de bevestiging. Dit is onzichtbaar afgedekt door het kruisende element.

Scherpe lijnen

Voor de productie en engineering van de gevelelementen is samengewerkt met Decomo uit Moeskroen (België). Verheus en Castelijns zijn zeer enthousiast over de mogelijkheden en de kennis van dit bedrijf. “Deze elementen hadden we in Nederland nooit zo strak en mooi uit de kist gekregen”, is hun overtuiging. “Dat kan doordat Decomo werkt met een polyester bekisting, die in beton wordt gestort en dus compleet vormvast is. Daarin wordt zelfverdichtend beton gestort dat na een dag wordt gelost.” Van belang is dan wel om het aantal kisten te beperken. Ook daarin is nauw samengewerkt met de engineers van Decomo. Zo kunnen sommige varianten ook gemaakt worden met inzetstukken in de kist van een ander element.



Ook de slankheid van de elementen was een belangrijk aandachtspunt bij de engineering. Met name bij de montage maakt dit de elementen nogal kwetsbaar. Met wat kleine aanpassingen in de maatvoering wist Decomo te voorkomen dat de wapening in de elementen moest worden voorgespannen. Wel bleef zorgvuldigheid bij de montage geboden.

Kleur

Uiteraard is ook grote aandacht besteed aan de samenstelling van het beton. Vanwege de expressieve vorm kozen de architecten voor een kalme kleur, namelijk wit. Voor die kleur is wit natuursteengranulaat aan het beton toegevoegd. Door computermatige dosering kan Decomo de kleur van alle elementen exact gelijk houden. Als afwerking zijn de elementen gezuurd, waardoor de natuurstenen toeslag beter tot zijn recht komt. Om vervuiling te voorkomen is tot slot nog een vuilwerende nanocoating aangebracht. Na de montage is in het werk nogmaals een nanocoating aangebracht.



De onderste 4,6 meter van de gevel wijkt enigszins af van de basisopzet. De betonelementen voor dit deel zijn niet gezuurd maar gepolijst, waardoor een gladder oppervlak ontstaat waarin meer zichtbaar is van de toeslagmaterialen. Ook het glas in dit geveldeel wijkt af van dat in de hogere bouwlagen. Hier zijn namelijk aluminium cassettes toegevoegd als kaders rondom de beglazing. De begane grond krijgt hierdoor een extra chique uitstraling. Overigens is op de begane grond ook low iron glas toegepast om helderder doorzicht te krijgen.

Tussenstijlen

De geveldynamiek wordt overigens niet alleen bepaald door het patroon van schering en inslag, maar ook door in de hogere bouwlagen de ruiten te versmallen. Hiervoor zijn tussenstijlen aangebracht op het halve stramien (1,25 m). Deze tussenstijlen zijn eveneens bekleed met betonnen kolommen, die dezelfde basisvorm hebben als de andere gevelelementen. Het model van schering en inslag is hier echter al over een enkele verdiepingshoogte (4,6 m) gerealiseerd.

Daaroverheen loopt nog eens een ritme van open en gesloten delen, waarbij de gesloten delen zijn voorzien van een beplating van geanodiseerd aluminium met een vouwlijn in het paneel.



Volglazen entreegevels

Opvallend in de gevels zijn de volledig transparante delen van structureel verlijmd glas, over twee of drie verdiepingen. Deze geven extra accenten aan de entrees met schuifdeuren. Ook hier is gekozen voor low iron glas. Om de transparantie te maximaliseren zijn geen metalen gevelstijlen gebruikt, maar glazen vinnen waaraan handjes zijn bevestigd als dragers van de ruiten. Deze glazen vinnen steunen waar mogelijk af naar achterliggende betonvloeren, waardoor de dikte van de vinnen kon worden beperkt. Bij de entree ter plaatse van de parkeergarage was dat niet mogelijk. Daar is de winkelruimte 12 meter hoog en ontbreken dus afsteunmogelijkheden. De glazen vinnen zijn door Alverre geëngineerd om over die volle hoogte de ruiten te kunnen dragen en de windbelasting op te kunnen vangen.

Bij deze grote glaspartijen ontbreken dus de stalen kolommen van de gevelconstructie. Om boven de glaspartijen toch de betonnen gevelelementen aan te kunnen brengen, is gekozen voor een constructie die hangt aan de dakrand. Daarvoor is ter plaatse van de dakrand een stalen vakwerk aangebracht.

- 1 // Waar nodig zijn vloeren verlengd met staalplaatbetonvloeren.
2 // De kaders rondom de entrees en de glazen vinnen steunen af tegen de bestaande betonvloeren. 3 // De structureel verlijmd glas worden gedragen door handjes aan de glazen vinnen.

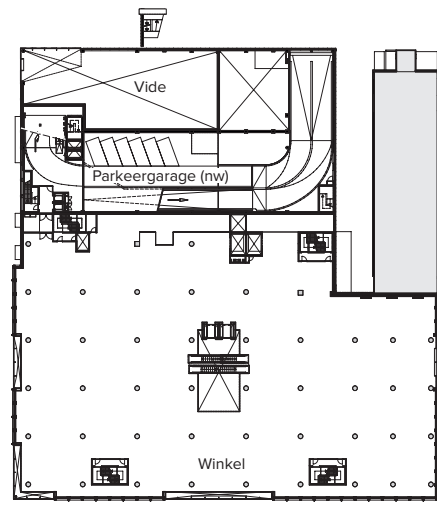
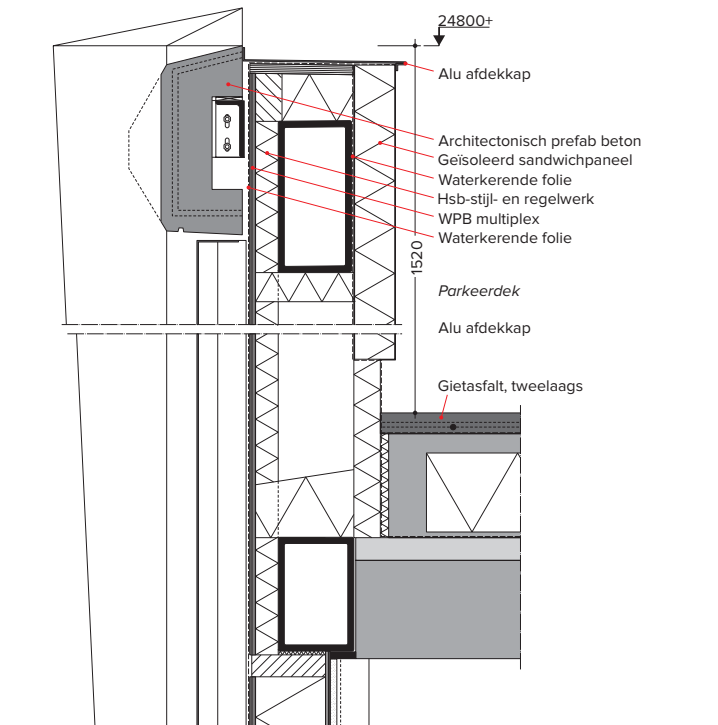


1 // Als verbinding voor de stad heeft het gebouw meerdere entrees. 2 // Op de begane grond is het beton gepolijst; daarboven gezuurd. 3 // De gevel boven de glaspartijen hangt aan een stalen vakwerk in de dakrand. 4 // De winkel loopt deels door onder de nieuwe parkeergarage. Daar is een vide van drie bouwlagen aangebracht. 5 // In de drie bouwlagen hoge vide zijn zware glazen vinnen gebruikt omdat die over de hoogte van 12 meter nergens konden afsteunen.

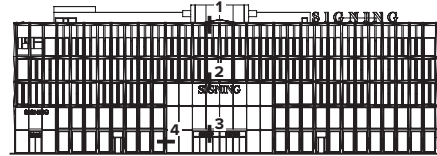
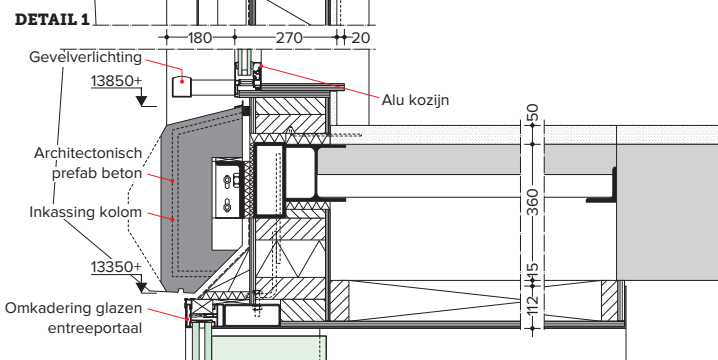


// PROJECT RENOVATIE

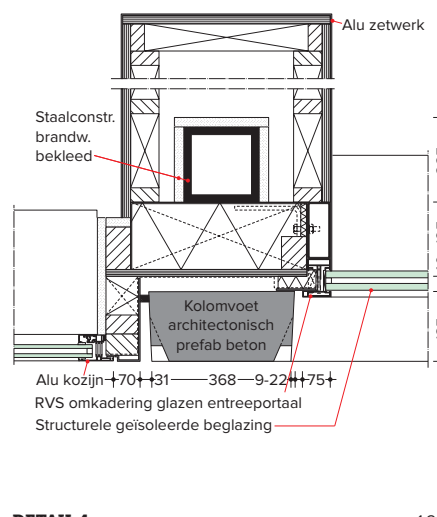
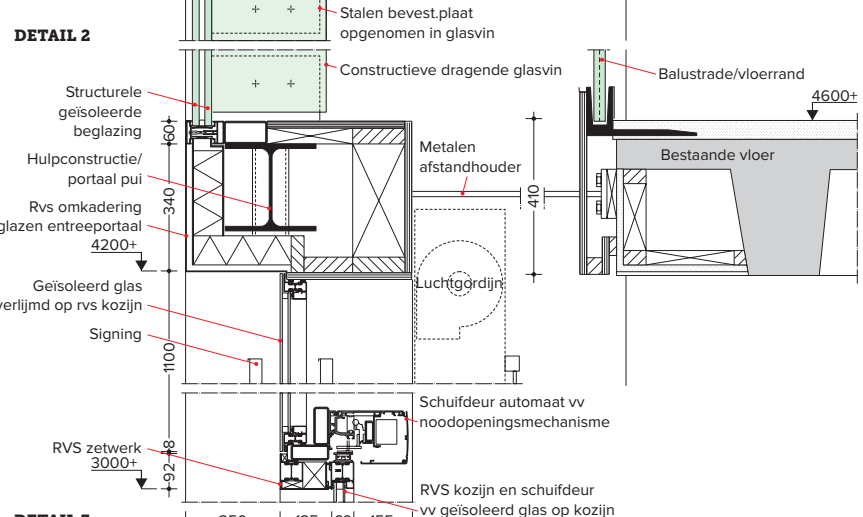
Projectgegevens // **Locatie:** Buitenplein, Amstelveen // **Opdrachtgever:** ASR Dutch Prime Retail Projects BV // **Ontwerp:** Rijnboutt bv, Amsterdam, rijnboutt.nl // **Constructieadviseur:** IMd Raadgevende Ingenieurs, Rotterdam, imdbv.nl // **Uitvoering:** Akor Bouw, Rijssen, akor.nl // **Gevelelementen:** Decomo, Moeskroen (B), decomo.be // **Structureel glas:** Alverre Techniglas, Oldenzaal, alverre.nl // **Bouwperiode:** 2017 – 2018



PLATTEGROND EERSTE VERDIEPING



AANZICHT WESTGEVEL 1:1000



DETAIL 4 1:20